

Verlaging MPG vraagt goede milieudata

Bron: KAW.

Per 1 januari 2025 gaat de MPG-eis van woningen van 0,8 naar 0,5. Foto: Sociale huurwoningen met groendak en mosgevelpanelen.

De regels rond circulair bouwen worden de komende jaren aangescherpt. Zo wil demissionair minister Hugo de Jonge (BZK) per 1 januari 2025 strengere milieueisen voor nieuw te bouwen woningen, kantoren en andere gebouwen. Daarnaast wordt de weegset in de milieuprestatie-bepalingsmethode aangepast waardoor CO₂-emissies zwaarder gaan meewegen in de uitkomst van de milieuprestatieberekening voor gebouwen (MPG). Jan-Willem Groot, directeur van Stichting Nationale Milieudatabase (NMD), is uiteraard tevreden over deze strengere eisen, maar ziet daarmee ook de noodzaak groeien om betrouwbare en vergelijkbare milieudata te leveren.

Tekst ing. Frank de Groot

“We zijn blij met de brief van demissionair minister Hugo de Jonge van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties die hij op 4 oktober 2023 aan de Tweede Kamer heeft gestuurd over onder meer de aanscherping van de MPG-eis. Maar dat vraagt ook om betrouwbare, complete en vergelijkbare milieudata, die bovendien goed toegankelijk is”, zegt Jan-Willem Groot. “Gelukkig neemt het aantal milieuverklaringen (voorheen productkaarten, red.) in de NMD nog steeds toe. Maar er is ook nog veel werk te doen. Zo is er het Witte Vlekken-project waarmee we het aantal categorie 1- en 2-milieuverklaringen (respectievelijk merk- en branchegebonden, red.) van specifieke productgroepen willen vergroten door middel van een vergoedingsregeling. Er zijn ook categorie 3-milieuverklaringen. Deze data wordt gebruikt als er geen categorie 1- of 2-data beschikbaar is. Omdat dit generieke data is en minder nauw-

keurig is getoetst, krijgen deze categorie 3-milieuverklaringen 30 procent toeslag. Vermelenswaardig is dat het kabinet 200 miljoen euro uit het Klimaatfonds heeft vrijgemaakt voor de stimulering van biobased bouwen. Daarbij is aangegeven dat het budget ook wordt ingezet voor het maken van milieuverklaringen voor biobased producten.”

Aanscherping MPG-eis

We lopen met Jan-Willem door de brief van de minister aan de Tweede Kamer. Hierin geeft de minister aan voornemens te zijn de MPG-eis per 1 januari 2025 te verlagen naar 0,5 voor nieuwe woningen en 0,85 voor nieuwe kantoren. “Ik vind het een mooie stap, maar het is ook niet de laatste stap. Er is veel onderzoek naar gedaan. Een MPG van 0,5 voor woningbouw is ambitieus, maar ook haalbaar. We moeten nu scherper aan de wind zeilen.” Wat Jan-Willem belangrijk vindt, is dat er ook voor andere gebruiksfuncties per 1 januari

Jan-Willem Groot, directeur Nationale Milieudatabase (NMD): “Een MPG van 0,5 voor woningbouw is ambitieus, maar ook haalbaar. We moeten nu scherper aan de wind zeilen.”

2025 een milieuprestatie-eis wordt geïntroduceerd. Dat vergt maatwerk. De groep andere gebruiksfuncties is namelijk zeer gevarieerd. Ze omvat onder meer de onderwijsfunctie, zorgfunctie, verblijfsfunctie, winkelfunctie, kantoorfunctie en de industrie-functie. De eisen voor deze gebruiksfuncties worden bewust minder scherp gesteld dan voor woningen en kantoren. “Hiermee geef ik de betrokken partijen de gelegenheid om komende jaren ervaring op te doen. In de toekomst zal ook deze eis verder worden aangescherpt”, aldus de minister.

Volgens de NMD-directeur wordt er binnen NMD ook gekeken naar de milieuprestatie bij renovatie en transformatie: “In de bestaande bouw ligt de grootste opgave, dus het is zeker interessant om ook daar in de toekomst eisen te stellen aan de milieuprestatie.”

Geringe impact op bouwkosten

Maar wat zijn de gevolgen van een lagere MPG-eis voor de toch al zo flink gestegen bouwkosten? “Dat valt volgens een verkenning van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) gelukkig erg mee”, zegt Jan-Willem, met verwijzing naar de kamerbrief van de minister. “In deze verkenning is het EIB uitgegaan van een aanscherping van de milieuprestatie voor nieuwe woningen naar 0,5. De algemene con-

Zonnepanelen leveren een grote bijdrage aan de verduurzaming van de energievoorziening, maar leiden ook tot een opwaartse druk op de milieuprestatiescore.

clusie is dat dit geen significante negatieve effecten heeft op de woningbouwopgave.” We lezen in de brief dat de effecten op de bouw- en realisatiekosten niet significant zijn, mede in het licht van de actuele ontwikkelingen van de rente en de gestegen kosten voor bouwproducten. Wel geeft het EIB aan dat de realisatie van de milieuprestatie-eis lastig kan zijn voor kleine grondgebonden woningen, kleine appartementen in woongebouwen met meer dan 300 woningen en woongebouwen van meer dan vijf woonlagen in combinatie met kleine woningen. Het EIB schat dat deze woningen 9 tot 18 procent van het woningbouwvolume betreffen. Met name woningcorporaties bouwen veel kleinere woningen en appartementen. Om de woningbouwproductie voor dit segment niet te belemmeren, onderzoekt de minister de mogelijkheid voor een aangepaste eis voor woningen in dit segment. Jan-Willem erkent de problematiek: “Bij kleine woningen wegen de milieukosten per vierkante meter van toegepaste producten natuurlijk zwaarder dan bij grote woningen. Denk aan een warmtepomp, zonnepanelen en andere installaties.”

CO₂-emissies zwaarder meewegen

De minister kondigt in de brief verder aan om in samenhang met de milieuprestatie van gebouwen, normering te introduceren voor CO₂-emissies die worden veroorzaakt door de toepassing van bouw materiaal. Jan Willem legt uit: “Daartoe gaan CO₂-emissies zwaarder

meewegen in de uitkomst van de milieuprestatieberekening. De indicator CO₂-emissies bepaalt momenteel ongeveer 45 procent in de totale milieuprestatie. Het aandeel van CO₂-emissies stijgt door de aanpassingen tot ongeveer 60 procent. Dit gebeurt door aanpassing van de Bepalingsmethode.”

Het belang van CO₂-emissies neemt al toe door de uitbreiding van het aantal milieu-impactcategorieën van elf naar negentien. Daarbij is bijvoorbeeld klimaatverandering – uitgedrukt in kgCO₂-eq – uitgesplitst van één totaalindicator naar vier deelindicatoren (totaal/fossiel/biogeen/verandering landgebruik). Daarnaast worden CO₂-emissies in de nieuwe Bepalingsmethode (van kracht op 1 januari 2025) hoger geprijsd, waardoor de milieukosten stijgen.

In een tweede stap zal de minister op termijn een aparte eis invoeren voor de berekening van de CO₂-emissies van gebouwen, over de gehele levenscyclus. Hij sluit hierbij aan op het voornemen van de Europese Commissie voor een dergelijke verplichting in het kader van de Richtlijn Energieprestatie van Gebouwen (EPBD IV: Energy Performance of Buildings Directive IV). Het betreft hier de broeikasgasemissies veroorzaakt door zowel het energieverbruik als het materiaalgebruik over de hele levensduur van het gebouw: een zogeheten *whole-life-carbon*-berekening (WLC-berekening). In eerste instantie zal alleen de berekening een verplichting zijn, die wordt opgenomen in het Besluit bouwwerken leefom-

geving (Bbl). De verwachting is dat de Europese Commissie begin 2024 de EPBD IV publiceert. Vanaf dat moment is duidelijk hoe de Commissie de uitwerking van de WLC-berekening ziet.

Milieu en energie

“We zien steeds vaker discussie ontstaan over bijvoorbeeld de milieu-impact van warmtepompen en zonnepanelen. Goed voor de BENG-eisen, omdat er minder emissies zijn door gebruik van duurzame energie. Maar de milieuprestatie is minder goed, omdat er dan wordt gekeken naar materiaalgebruik in de levenscyclus”, zegt Jan-Willem. De minister besteedt in zijn brief dan ook aandacht aan de relatie tussen de milieuprestatie-eis en het beleid voor bijvoorbeeld meer zonnepanelen op daken. “Zonnepanelen leveren een grote bijdrage aan de verduurzaming van de energievoorziening, maar leiden ook tot een opwaartse druk op de milieuprestatiescore. Mijn voornemen is om alleen de milieu-impact mee te nemen van zonnepanelen die dienen voor de realisatie van de energieprestatie-eis (BENG-eis) van het betreffende gebouw. In de nieuwe rekenmethodiek van de MPG tellen de CO₂-emissies tijdens de productie van bouwmaterialen zwaarder mee.”

Inmiddels is door Develop Inc en LBP|Sight de Milieu- en Energieprestatie van Gebouwen (MEPG), ontwikkeld. “Deze methode verbindt de energieprestatie (BENG) met de milieuprestatie van gebouwen (MPG). Daarmee is het

In de nieuwe rekenmethodiek van de MPG tellen de CO₂-emissies tijdens de productie van bouwmaterialen zwaarder mee. De nieuwe Bepalingsmethode wordt van kracht op 1 januari 2025.

Foto: ORIO architecten.

De toepassing van biobased materialen in de bouw is volgens minister Hugo de Jonge om meerdere redenen belangrijk: het leidt tot CO₂-reductie, draagt bij aan het behalen van circulaire doelen en het geeft perspectief aan boeren die moeten of willen extensiveren.

mogelijk om inzicht te krijgen in de effecten van (duurzame) technieken en materialen op de milieu- en energieprestatie van het gebouw als geheel. Maar ook in de huidige milieudata in onze database houden we al rekening met energie. In Module B 'Gebruiksfase', is B6 gericht op het gebouwgebonden energiegebruik tijdens de gebruiksfase. Maar bij de LCA-berekening wordt die nog niet meegenomen. Met de viewer kun je echter het gebouwgebonden energiegebruik van een product wel aflezen, maar je kunt er niet mee rekenen."

Biobased materialen

In de brief van de minister wordt ook ingegaan op de stimulering van biobased bouwen. De toepassing van biobased materialen in de bouw is volgens de minister om meerdere redenen belangrijk: het leidt tot CO₂-reductie, draagt bij aan het behalen van circulaire doelen (minder verbruik van primaire niet-hernieuwbare grondstoffen) en het geeft perspectief aan boeren die moeten of willen extensiveren. De focus hierbij ligt op de grootschalige toepassing van biobased bouwmaterialen gemaakt van vezelgewassen als vlas, hennep, sorghum en miscanthus.

De markt voor biobased bouwmaterialen komt echter niet vanzelf van de grond. Het kabinet heeft daarom bij de voorjaarsbesluitvorming 200 miljoen euro uit het Klimaatfonds vrijgemaakt voor de stimulering van biobased bouwen: 25 miljoen euro als toekenning en 175

miljoen euro als reservering. Daarbij is aangegeven dat het budget in ieder geval moet worden ingezet voor (1) het opzetten van innovatieve productielijnen voor verwerkers van biobased grondstoffen, (2) de vorming van ketens tussen boeren, verwerkers en bouwers, en (3) het maken van (biobased) milieuverklaringen voor de Nationale Milieudatabase (NMD).

"Deze vergoeding past goed binnen ons Witte Vlekken-project. We richten ons hier in eerste instantie niet alleen op meer categorie 1- en 2-milieuverklaringen van biobased producten. Het gaat ook om innovatieve producten van start-ups/starters en mkb'ers, bouwwerkinstallaties en hergebruikte bouwmaterialen", zegt Jan-Willem. "Jaarlijks doen we onderzoek naar nieuwe Witte Vlekken, zodat we up-to-date blijven."

Werken aan kwaliteit

"Het belangrijkste doel van alle maatregelen is het collectieve streven naar het verduurzamen van de bouw. Doel van de NMD daarbij is om betrouwbare en vergelijkbare milieudata te leveren die professionals in de bouwsector in staat stelt om weloverwogen beslissingen voor gebouwen en infrastructuur te maken", zegt Jan-Willem.

Volgens de NMD-directeur is er met name op het gebied van de data en de toegankelijkheid daarvan veel gebeurd: "De kwaliteit van de ICT is een stuk hoger geworden en nog steeds in ontwikkeling. Zo hebben we een geheel ver-

nieuwde viewer. Vanuit de markt was veel vraag om de milieuverklaringen inzichtelijk te maken. De viewer maakt dat mogelijk. Zowel data-eigenaren als gebruikers kunnen zo gemakkelijk inzicht krijgen in de beschikbare milieuverklaringen in de NMD."

Het invoeren van data wordt ook eenvoudiger. Jan-Willem: "De binnenkort te lanceren nieuwe invoermodule voor data in de categorieën 1 en 2 heeft een prettiger user interface en maakt invoeren aanzienlijk eenvoudiger en overzichtelijker. Ten slotte hebben wij een database dashboard ontwikkeld dat op een snelle en praktische wijze inzicht geeft in trends en ontwikkelingen in de database."

Ook de kwaliteit van de data zelf heeft een aanzienlijke upgrade ondergaan. Zo is er een forse slag gemaakt in de categorie 3-GWW-data. De categorie bevat nu milieuverklaringen met consistent gedocumenteerde data, met zowel gemiddelde als conservatieve én duurzame varianten. Voor data die van belang is voor de B&U vindt deze actualisatieslag plaats per productgroep. Zo zijn op het gebied van bouwwerkinstallaties en isolatie al grote slagen gemaakt.

Jan-Willem besluit: "De door de minister voorgenomen stappen zullen leiden tot meer gebruik van data en daarmee naar een nog duurzamere bouw. De vraag naar de dienstverlening van de NMD zal ongetwijfeld intensiveren. Wij zorgen ervoor dat we daar klaar voor zijn!"